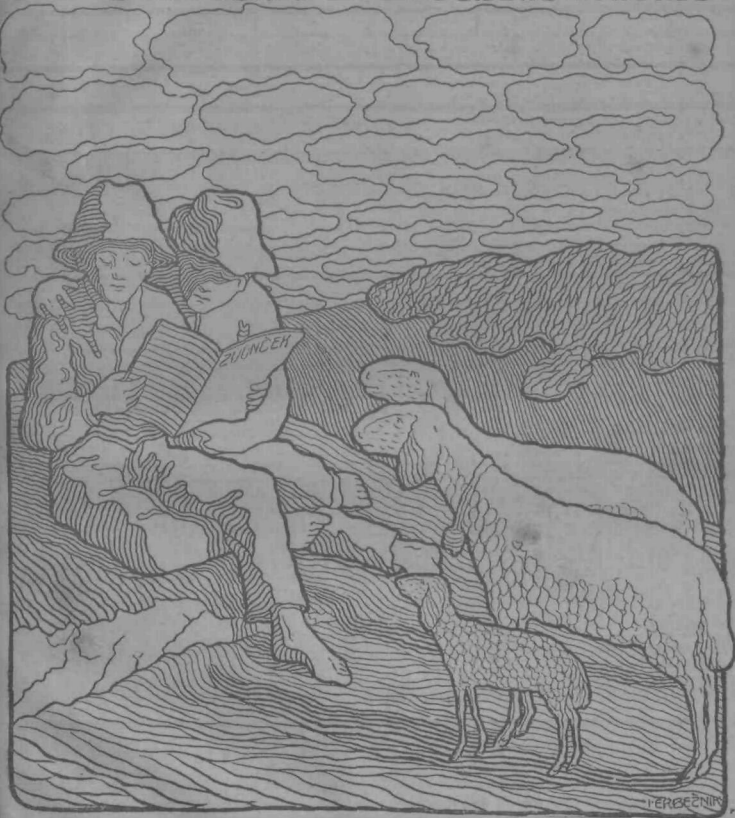

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

LETO XVII.

SVEČAN 1916.

ŠT. 2.

Vsebina:

1. Anton Gaspari: „Pomlad že prišla bo ...“ (Pesem.)	25
2. Borisov: Obisk pri samotarju	27
3. Borisov: Zemlja. (Pesem.)	30
4. Fedor: Skledica	31
5. † Alojzij Koprivec. (Slika.)	32
6. Stric Pavel: Z delom se učimo! (Dalje.)	33
7. Josip Kralj: Pismo. (Pesem.)	34
8. Doberdobska planota. (Slika.)	35
9. Ivo Trošt: Ob vojni. (Povest.)	36
10. Borisov: Tatič iz navade. (Pesem.)	39
11. Ob Dunavu (Slika)	40
12. Fr. Rojec: Tončkove sanje na Miklavžev večer. (Mladinska dvodejanka za manjše odre. Dalje.)	41
13. † Rajko Novak. (Slika.)	45
14. Pouk in zabava. Besedna uganka. (Fr. Rojec). — Rešitev zastavice v podobah v I. številki: Da bi v novem letu mir nastal na svetu! — Rešilci. — Kotiček gospoda Doropoljskega	46–47
15. Ljubi otroci!	48

Svoje naročnike prosimo potrpljenja, ker list ne more redno izhajati. V tiskarni primanjkuje osovja, ker so morali skoro vsi uslužbenci v vojno, a nadomestila ni. Ni drugega pomočka nego — potrpljenje!

 Priporočajte in širite naš list!
Pridobivajte „Zvončku“ novih naročnikov!

„Tedenske slike“ prinašajo zanimive podobe z bojišč. — Opozarjamo na ta list!

Slovensko Abecedo za ženska ročna dela

priporoča Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del
v Ljubljani, Krojaška ulica 8/II.

Last in založba „Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva“.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Jan Legova knjižnica I., II. in III. zvezek:

Dane.

Povest za mladino s štirimi slikami. Spisal Andrej Rapè. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1 K, po pošti 16 vin. več.

Turki pred Sv. Tilmom.

II. natis.

Zgodovinska povest s petimi izvirnimi slikami. Spisal Julij Slapšák. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet ljubljanski. Cena 1-30 K, po pošti 16 v več.

Kraljestvo čebel.

Mladinski spis. Spisal Jožef Ribičič. Cena 80 vin., po pošti 16 vin. več.

Naročajte in širite naše liste in knjižice!

Naročajte Domače ognjišče!

Vodstvo Zaveze.

Naše upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6,
ima v zalogi:

- „Zvonček“, III. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, IV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, V. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, VI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, VII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, VIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, IX. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, X. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 v.
- „Zvonček“, XI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, XII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, XIII. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, XIV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, XV. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.
- „Zvonček“, XVI. letnik, nevezan 5 K, v navadni vezbi 5 K 90 h,
elegantno vezan 6 K 70 h.

„UČITELJSKA TISKARNA“

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA UL. 6.

Telefon šte. 118.

Poštnohranilnični račun št. 76.307.

»Učiteljska tiskarna« je najmodernejša urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega. V zalogi ima tudi vse šolske in druge tiskovine.

Enobarvni kakor tudi večbarvni tisk.

Litografija. Stereotipija.

Delo točno, solidno in elegantno.

Gg. skladateljem vljudno naznanjamo, da je »Učiteljska tiskarna« preskrbljena z novimi notami, torej izvršuje tudi muzikalije s prav ličnim in razločnim tiskom.

==== Cene zmerne. ====

☐ ☐ **Svoji k svojim!** ☐ ☐

==== Kupujte ====

mladinske spise

ki jih izdaja

„Društvo za zgradbo Učiteljskega

:: konvikta v Ljubljani“! ::

Štev. 2.

V Ljubljani, 1. svečna 1916.

Leto XVII.

„Pomlad že prišla bo...“

(Praporščaku in učitelju † Srečku Vilfanu.)

I.

Sneg se taja ...

Meni misel tiha vstaja:
v črno krilo je odeta,
zapletene svetle lase,
v licih bledih morje toge
in bolest v očeh krvavih:

„Grem do svetih grobov,
nesem lučce rdeče,
nesem cvetke sveže
naših zgodnjih vrtov —
v njih spomini so pekoči,
v njih pozdravi vroči,
v njih je vsa ljubav velika...“

II.

Ko je bil pokop,
ptičkov drobnih ni bilo,
ne cvetja pomladnega —
a vendar vedó ptički
in rože za Tvoj grob :

Prišli bodo pevci od vseh strani,
žvrgoleli Ti bodo vse dneve in noči —
lastovke s pota trudnega,
s pota zamudnega
Ti bodo ščebetale :
„Nocoj njega misel s Teboj govoril ...“

Vse rože, ki nanovo razcveto,
poslalo bo na Tvoj grob nebo. —
Ko prve zvezde vzidejo,
od daleč naglji pridejo
in ti pošepetajo :
„Nocoj Tvojih srca k Tebi gredó! ...“

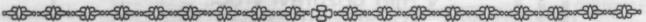
III.

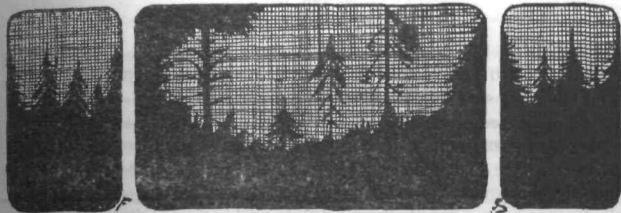
Veš, časih je sijalo nam sto solnc,
v srcih mladih je sanjala ljubav,
ki vzknila je sredi zelenih trav,
ki bila naša prihodnost je — naše vse.

Zdaj sijejo ti zvezde polnočne,
od tihega morja izbrane,
hladijo ti Tvoje svete rane,
tolažijo Tvojo neskončno bol. —

Le spavaj mirno, le ne skrbi,
železna roka čuje nad teboj :
Tvojih bratov hrabri roj,
z njimi deva mila — domovina! —

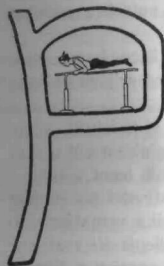
Anton Gaspari.

BORISOV:

Obisk pri samotarju.

redlanske počitnice sem na povabilo obiskal svojega nekdanjega učitelja, ki živi v pokoju na Dolenjskem. Po dolgih letih sva se namreč sešla na potovanju, in takrat mi je rekel, da moram o prvi priliki priti k njemu na kmete. Sicer tako veseli starček, ki je skoro vse življenje prebil v mestu, se je na stare dni popolnoma odtegnil mestnemu hrupu ter se privadil samotarskemu življenju.

Čul sem o tem že v mestu, zato me je zanimal starček in bil sem prav vesel njegovega povabila. Slišal sem že prej, da se je posvetil narodi in da se počuti srečnega v svojem položaju. Bral sem tudi v časopisju o njegovih uspehih na polju vrtnarstva, čebelarstva in drugih panogah gospodarstva.

Moj učitelj je bil jako razumen gospodar: varčen, previden ter priden kot čebelica. To se je poznalo na vsem njegovem delovanju in življenju. V šoli nam je med drugim zlasti pogosto priporočal zdržnost opojnih pijač. Če smo na izletu šli v gostilnico pit kavo, je pil tudi on kavo ali mleko. S tem nam je dajal sam najlepši zgled.

O počitnicah ga ni bilo nikdar doma. Navadno je ves svobodni čas porabil za potovanja. O tujih krajih, narodih, njihovih šegah in lastnostih nam je vedel več povedati kot najboljša knjiga, ker je sam vse to videl na svoje oči.

V svoji mladosti je marsikatero goro podjarmil, a na stara leta je to vedno bolj opuščal, ker mu telesne moči niso več dovoljevale takih naporov. Če bi naš gospod učitelj ne bil imel takega veselja do potovanja, bi mu bili ljudje gotovo nadelo ime skopuha; iz povedanega je vsak razvidel, da je hranil in varčeval iz popolnoma lepih nagibov.

Vkljub temu, da je naš gospod učitelj pustil mnogo denarja na svojih potovanjih, je vendar z varčnostjo prihranil toliko vsoto, da je kupil na stara leta na Dolenjskem lepo domačijo, ki jo je uredil čisto po svoje. Tam, kjer je stala prej napol podrti kmetiška kočica, si je sezidal prijazno

pritlično hišico. Stare jablane, rastoče okrog hiše, je dal novi gospodar posekati. Bile so že popolnoma onemogle in so komaj donašale še obstoj od tega, kar so s svojo senco škodovale travi in zemlji. Le eno drevo, rastoče prav pred hišo, je še pustil. To pa največ zaradi blagodejne sence.

Ne bom pozabil onega lepega jutra, ko sem izstopil na postaji N., odkoder sem imel do domačije svojega učitelja še kake pol ure hodá. Pot je držala skoro ves čas malo navkreber skozi prijazen smrekov gozdiček. Iz grmov so se vsekrižem oglašali ptički, pozdravljajoči mlado jutro. Prijeten hlad je vel iz jarka, kjer je šumljal potoček. Tako prijetno mi je bilo pri srcu, ko sem po dolgem času zopet užival lepoto prirode, ki je v mestu ne poznamo. Spomnil sem se besed učiteljevih, da v mestu ni pomladi. Takrat sem sklenil, da se v letih, ko bom potreben počitka, preselim po zgledu svojega učitelja na kmete.

Prišedši iz gozdiča, sem že iz daljave zagledal hišico, kamor sem bil namenjen. Dobrih deset minut — in že sem stal pred prijazno hišico. Dobrovoljni starček mi je že prihajal naproti.

Čudil sem se, da je imel starček tako dobro oko in si je izbral ta lepi kotichek naše zemlje za svoje bivališče. Nikoli in nikjer nisem čul o tem kraju kaj posebnega, in vendar je skrival toliko prirodnih lepot v sebi.

Prijazno me je sprejel ljubeznivi starček in me odvedel po svojem vrtu. Kaj je tu v kratkem času naredila neutrudljiva roka vrtnarjeva, to je bilo res čudo. Iz zapuščenega travnika je nastal najlepši ali vsaj najljubeznivejši vrt, kar sem jih kdaj videl. Ves vrt je bil ograjen z žičnato ograjo, na notranji strani pa je bila še ograja iz žive meje. Ta meja je bila res živa. Iz nje so se oglašali vsekrižem ptički, ki so tu notri gnezdili in gotovo uživali mir, kakršnega bi ne bili našli nikjer. Tu jih ni nihče motil v njihovem delovanju in življenju. Starček se je celo ogibal ograje, da bi ne motil nedolžnih živalc, največjih dobrotnic sadnih vrtov.

Vrt je bil razdeljen na več delov. V enem delu je rasla zelenjava, vmes so bile nasajene cvetice. Povsod ob potih pa so stala prelepa pritlična drevesa. V par letih je gospodar vse to sam vzgojil. En del vrta pa je bil odločen skoro samo za cvetice in lepotično drevje. Tu notri v tem rajskem zatišju je stal velikanski čebelnjak, obdan od mnogih manjših čebelnjačkov. Vse je kazalo najlepši red in delo po dobro premišljenem načrtu. Pred čebelnjakom je stala utica, preprežena na vseh straneh z vinsko trto.

»Tu je kot v raj«, sem rekel starčku. »Gotovo se počutite srečni v teh razmerah in v tem kraju.« —

»Nikoli in nikjer v življenju tako, moj mladi prijatelj,« mi je odgovoril. »V tej utici prebijem večino časa ter uživam mir in srečo, kakršne bi drugod ne našel izlepa. Tu premišljam svoje življenje, ki se mi zdi kot kratek sen. Komaj sem začel živeti, se že nagiba h koncu. Zatopljen v tajnosti prirode, ki jih opazujem v tem svojem malem kraljestvu, mi po bliskovo poteka čas. Prve čase se mi je zdelo dolgočasno to življenje, in

želel sem si zopet mestnega hrupa in veselih družb. A preden sem se odločil, da spet izprememim način svojega življenja, so se mi že odprli viri tajnosti prirode; in nisem se mogel več ločiti od tod. Ko sem dokončal zidavo hiše in uredil vrt, sem imel takoj toliko prijetnega opravila, da so mi postali dnevi še prekratki. Celo zima, ko nimam zunaj opravila, mi mine jako hitro. Ob večerih delam načrte, kako bom v novem letu uredil svoje gospodarstvo in prebiram knjige, za kar imam poleti premalo časa.«

Sedeča v utici, mi je starček pripovedoval še to in ono iz svojega izkušenj bogatega življenja. Prišla je njegova sestra, ki mu je gospodinjila po smrti žene in nama prinesla sadja in pijače, ki jo je pripravljala sam iz sadnih sokov.

V blagodejni senci v utici ob prijaznem šumenju čebel pa je bilo v resnici prijetno počivati. Od tu sem šele natančno opazoval, kako je imel starček lepo urejeno čebelarstvo. Čebelnjak je imel tri dele, in v vsakem je bila posebna vrsta panjev. Najlepši je bil srednji del z velikimi novimi panji, ki so iz njih šumele čebele posebno močno. En stranski del čebelnjaka je bil založen z navadnimi panji, ki so pa imeli na skončnicah jako zanimive slike, kakršne se dandanes dobe morda le še v oddaljenih gorskih krajih. Ko je hodil o počitnicah po kmetih, je pazilo njegovo oko na vse zanimivosti, in tako si je sčasoma nabral to lepo zbirko. V teh slikah je bilo upodobljeno mišljenje našega preprostega ljudstva v prejšnjih dobah. Vse to pa je bilo tu lepo urejeno. Ena vrsta je predstavljala življenje na kmetih, različna opravila in navade ob raznih svečanih prilikah, druga vrsta je imela živo upodobljene razvade ljudstva, zlasti gizdavost žensk. V novi vrsti so bili razni svetniki. Od svetega Jurija, ki prebada grozovitega zmaja, do slabotnega Davida, ki je premagal mogočnega in ošabnega Goljata. Prav v gorenji vrsti pa so bile slike iz življenja čebelarjev v raznih letnih dobah. Tu si videl tudi dečka, ki je bežal pred hudimi muhami, hoteč jih dražiti ali celo poseči v panj po med. V srednjem delu čebelnjaka so stali mogočni novi panji, nenavadne visokosti. Na teh sem opazil imena starčkovih otrok in ime njegove žene. Te panje je tudi imenoval po svojih dragih. Rekel mi je, da se pri tem vedno spominja svojcev.

Šla sva pogledat tudi v čebelnjak. Tu notri je bilo kot v prijazni sobici. Na sredi je stala miza, poleg nje klop. Vse lesene stene pa so bile v podobah. Tu so bili mnogi naši imenitni in učeni možje, a tudi velikani učenosti drugih narodov. Lepe pokrajinske slike in razglednice so bile kot okrasek k drugim podobam. V sobah starček ni imel toliko prostora za slike, zato jih je obesil sem.

Poleg oči pa je uživalo tudi uho. Ob prijetnem šumenju čebel bi bil človek najrajši zasnival.

Iz čebelnjaka me je odvedel starček v drugi del vrta, ležečega za hišo. Tam je bil prostor, ograjen od vseh strani z omrežjem. Tu notri so imeli svoje domovanje kuretnina, zajci in golobi, ki so imeli drugače

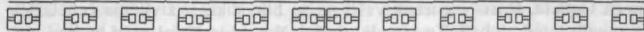
svoje stanovališče pod streho, a so se zaradi hrane radi pridružili kuret-nini. Vse mi je razkazal starček in slednjič opomnil: »Ali ni to čudno, da se star človek, ki je marsikaj videl v svojem življenju, na stara leta za-teče v samoto k narodi — uživati njena čuda. Meni je tako, kot bi se na novo rodil in tako srečnega se počutim v tej samoti in v teh razmerah. Kakor otrok se zdim sam sebi. Vse drugo je zame minulo, ostal mi je le ta košček zemlje in moje živalce. Celo otroci so morali od mene za svo-jimi poklici.« —

Slednjič me je vodil starček po sobah, kjer je vladal isti red kot v vsem njegovem gospodarstvu. Poleg drugega je stal tukaj tudi klavir, ki je krajšal samotarju dolge večerne ure.

Zahajajoče solnce je s poslednjimi žarki zlatilo lepo pokrajino, ko sem odhajal. Starček je šel z menoj do glavne ceste, kjer sva si segla v roke — poslednjič.

Umrli je med vojno na svojem posestvu...

Sin pokojnikov mi je pozneje kazal lepo oporoko svojega očeta. Med drugim je stalo v tem poslednjem sporočilu tudi to: »Mnogo vam ne mo-rem zapustiti, otroci moji, a ta dom, ki ga vam izročam, naj vam bo svet. Ostane naj vaša skupna last, da boste imeli kam pribežati, če se vam bo zdela tujina premrzla. Do svoje smrti naj oskrbuje moja sestra ta košček zemlje, pozneje si boste vedeli že sami urediti. Ta dom naj bo vaše pribe-žališče in shajališče v prostih dneh. Poleg tega je tudi neizčrpen zaklad, ki je pokazal sedaj v vojnem času svojo veljavo. Skoro vse, kar sem ra-bil v tem času za svoje telesne potrebščine, mi je dajal ta mali košček zemlje. Spominja pa naj vas ta kotiček tudi moje ljubezni, ki vam je ho-tela preskrbeti vsaj gorko gnezdece za slučaj velike sile!«

Zemlja.

*Zemljica predraga naša,
vse premalo spoštovana,
tvojo ceno, zlato vrednost
ljudstvo danes že spoznava.*

*In to ljudstvo, ki iz tebe
črpa zemeljske zaklade,
večjo moč in spoštovanje
najde v času dobe mlade —*

*v času, ko v poslednje srce
božja misel se razširi:
„V potu svojega obraza
obdeluj jo, ne v prepiri!“*

Borison.

FEDOR:

Sklednica.

Jožek Petefinov je nekoč na vso moč prisopihal k nam. Tako hitro je planil v sobo, da ni utegnil zapreti za seboj vrat, niti ni snel klobučka z glave in voščil »dober dan« — česar sicer nikdar ne pozabi storiti. Meni nič, tebi nič vam obstane sredi sobe — pod pazduho pa tišči škatlo, v kakršni njegova mati kupuje cikorijo.

»I kaj pa je, Jožek?«

Jožek se pa že mora zavedati važnosti svojega obiska, zakaj namesto odgovora vpraša: »Kje so pa ata?« Bratec Vladko skoči na vrt po očeta in se vrne z njim. Brž ko ga ugleda naš prišlec med vrati, z razburjenim glasom naznani: »Tako žabo sem prinesel pokazat, ki ima hišo. Še nikoli nisem podobne videl, nikari ujel. Morda jo vi poznate.«

S temi besedami Jožek odpre škatlo, jo pomoli očetu in še prav previdno pristavi: »Le pazite, da vam ne uide, precej urna je.«

Očetovo roko sedaj obstopimo drugi in radovedno ogledujemo v škatli žival, ki smo jo dotedaj poznali le iz prirodopisnih slik.

»Oj, to je pa — šilkrota«, se začudi Vladko.

»Kakšna krota; žaba je, samo hišo ima,« ugovarja Jožek.

»Živalca se imenuje pravilno slovensko močvirska želva ali sklednica,« ju pomiri oče.

»Prav kakor dvoje skledic jo obdaja trd rožen oklep. Želva ga nosi s seboj kot polž svojo hišo. Kje pa si jo ujel, Jožek?«

»Pri tistih jelšah ob lžici sem danes zjutraj pasel krave. Pasle so se rade in niso nagajale. Postalo mi je dolgčas in jel sem loviti žabe. Pri tem ugledam želvo; bila je napol zarita v blato. Primem jo, a nič se ne gane. Mislim, da je mrtva, in jo položim v travo. Tu pa začne kmalu prav previdno pomaljati glavo iz oklepa, se ozre na vse strani in jame lezti po travi. Vsaj vem, da si živa, si mislim, jo stisnem v žep in hajdi z njo domov.«

»V šoli ste se učili vsi kaj o želvah,« izpregovori oče. »Slišali ste gotovo, da v naših krajih ne žive. Ko je bilo naše barje še močvirje, pa so živele na njem želve, ki ljubijo vodo in blatna tla — močvirske želve. Za osuševalnih del so pričele te živali izumirati, dokler niso tekom par desetletij izginile popolnoma. Vendar nam Joškov današnji lov priča, da je kaka posamezna želva le preživela pogin svojega rodu; sklepati smemo, da jih še par životari po barskih jarkih. Veliko jih pa gotovo ne more biti več, zakaj jaz sem že lepo vrsto let na barju, ves čas sem se močno zanimal za njegovo rastlinstvo in živalstvo, na sklednico pa nisem še nikdar naletel. Kaj pa nameravaš sedaj z živalco storiti?«

»Nimam je kaj rabiti. Ker tiči v brlogu, trdem kot kamen, še za v lonec ne bo, kakor druge žabe. Kar vi jo obdržite.«

»Jaz je sicer tudi ne morem obrniti v svoj prid, ampak nekaj drugega se lahko zgodi. Naš Janko jo ponese v mesto svojemu gospodu profesorju; temu bo v znanstvene namene gotovo dobrodošla.«

Med temi pogovori je izpustil oče ujetnico na tla. Ko smo določali njeno usodo, je že — nič hudega sluteč — lezla po tleh.

»Kako je na suhih tleh neokretna,« opomni oče; »vidi se ji, da je pravo njeno domovje voda.«

»Poizkusimo no v škafo, če res zna plavati,« predlaga Vladko. »Jaz kar tako pravim, da bo utonila, saj še po tleh komaj kobaca.«

Plavalno izkušnjo je želva sijajno prebila. Vsa poživljena je plavala silno urno semintja; le od časa do časa je pomolila malo, kačji glavi podobno glavico iznad vode — in se zopet potopila.

»Želva potrebuje zraka,« pojasnjuje oče. »Ker pa nima škrg za dihanje v vodi, mora priti večkrat na površje. Zrak, ki ga tako vdiha, ji potem za nekaj časa zadostuje.«

Po končani kopelji postreže Vladko ujetnici še z listom solate, par polžki in črvički. — Jožek dobi za svoj trud dvajsetico, nato se poslovijo od svojega plena. — Jankov profesor, odličen slovenski znanstvenik, se je sklednice jako razveselil in jo uvrstil v muzejsko živalsko zbirko.

S tem sem vam povedal zgodovino zadnje močvirske želve, ki se je našla na barju.

Petelinov Jožek je še danes ponosen, da jo je otel pozabljenosti.

Alojzij Koprivec,

nadučitelj v Selcah na Gorenjskem,
imeniten čebelar,
padel na ruskem bojišču.

STRIC PAVEL:

Z delom se učimo!

(Dalje.)

a poizkuse v 1. števil. »Zvončka« bom odgovarjal prihodnjič, za danes pa navajam o drugi, dobro znani snovi, o sladkorju

II. poizkuse:

a) Deni v kozarec košček sladkorja, vlij nanj malo vode ter tresi kozarec! Kaj se zgodi?

b) Napravi isti poizkus s toplo vodo!

c) Deni sladkor v malo skledico, prideni le toliko vode, da se sladkor z njo napoji, ter to snov počasi razgrevaj, dokler se sladkor ne raztopi! Stresi raztopino iz skledice, pusti, da se ohladi ter pokusi!

č) Ponovi poizkus c) pa razgrevaj dlje časa ter opazuj barvo!

d) Ohladi tudi to snov, jo raztopi v vodi ter jo pokusi!

e) Napravi še enkrat snov poizkusa č) ter segrevaj še dalje!

f) Ali naredi mamica v kuhinji kdaj kaj takega in zakaj?

g) Razreži olupljeno sladko hruško ali sladko jabolko na male krahle, polij jih z malo vode ter pristavi k ognju! Med kuhanjem krahle stlači, kuhano snov precedi ter pokusi!

h) Kakšen je okus raznega domačega sadja, kakšen pri mleku? Iz okusa sledi?

i) Kakšen je okus zmrzlega krompirja?

j) Pusti kaliti (namočeno na toplem) ječmenovo zrno! Preišči okus nekaljenega in kaljenega ječmena!

k) Kaj poznaš, kar ima iste lastnosti kakor sladkor (preizkusi lastnosti kakor pri tem!) in čemu se rabi?

Kdor zmore nekaj izdatkov, naj napravi še sledeče poizkuse:

1. Napravi poizkus č) v epruveti, ujemi hlapove, ki uhajajo, ter preizkusi njihov okus (ali tudi z lakmusovim papirjem, katerega drugi košček pomoči v vodo!)

2. V vrat epruvete vtakni tesen zamašek, skozi katerega vodi ozka steklena cevka; ponovi poizkus ter drži pri zunanjem koncu cevke prižgano šibico!

3. Segrevaj sladkor v epruveti prav dolgo ter poglej, kaj ti ostane! — Isto snov dobiš tudi, če imaš pri rokah žvepleno kislino (gl. opombo spodaj!) ter vržeš vanjo košček sladkorja. Vrzi vanjo tudi košček lesu in opazuj oba ostanka!

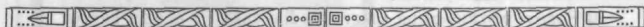
4. Napravi v skledici malo sladkorne raztopine, prilij nekaj natrijevega luga ter to kuhaj in opazuj! Isto stori s precedkom, dobljenim pri g)!

O p o m b a. Z žvepleno kislino postopaj jako, jako previdno! Ne sme ti priti ne na roko, ne na obleko, ker je prav jedka. Tudi je ne vlivaj v mokro posodico, in zamašena mora biti prav tesno!

Za zapisovanje poizkusov:

O p i s p o i z k u s a															
a	b	c	č	d	e	f	g	h	i	j	k	1	2	3	4

Pisma za strica Pavla naj se pošljejo uredništvu »Zvončka« do dne 15. sušca t. l.

Pismo.

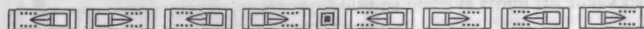
*Hm — kaj mi je vse pisal striček
tam iz dežele daljne, tuje,
kjer rastejo zelene palme,
onstran globokega morja . . .*

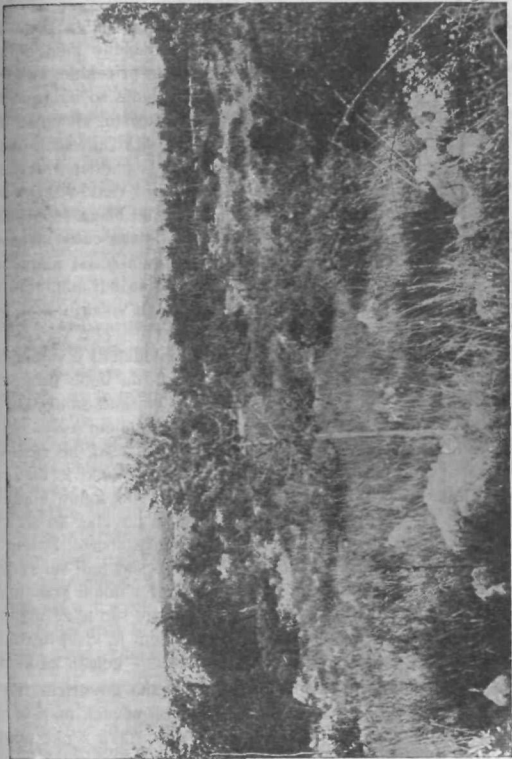
*Da skoro se domov povrne . . .
Vsak dan ga hodim čakati, čakati
na breg, pa gledam tja čez morje,
bo ladja li priplavala . . .*

*Na njej se vozi striček zlati
in z njim razkošje in bogastvo —
pa stopim predenj prav možato,
zvedavo vanj oči uprem . . .*

*Hm — kaj je meni pisal, pisal
tam iz dežele daljne, tuje —
a kaj mi v dar prinese s sabo,
vam tega pa že ne povem!*

Josip Kralj.

Doberdobska planota,
prizorišče junaštva naših slovenskih vojakov

IVO TROŠT:

Ob vojni.

Povest.

Vojaki gredo! so zagnali klic otroci in ga ponavljali tudi odrasli vaščani neko popoldne med dolgimi počitnicami leta 1915. Solnce je pripekalo, kakor se spodobi meseca vel. srpana, ljudje so na travnikih obračali mrvo ter se ozirali na cesto, vijočo se med senčnatim drevjem proti vasi M. Tam se je pomikala dolga vrsta nizkih vozov s platneno streho in preskrbljenih s petim kolesom. Vsak voz je imel namreč odzadaj pritrjeno na vrhu blaga še eno kolo za trenutek nesreče, ko bi mu slaba cesta strla eno sedanjih štirih. Prah se je dvigal pred njimi, nad njimi, med njimi in za njimi, da so bili majhni, nizki

konji sami sivci in belci, vozniki pa in spremljajoči jih vojaki kakor mlinarji.

Takšen se je pomikal c. in kr. vojni tren (vozni oddelek) v vas mirno, skoro brezglasno. Takoj začetkom vasi se ustavi, da dobe primernih prostorov za vozove in konje. Ljudje si jih morajo poiskati sami. Otroci ogledujejo tujce v neznanj noši, govoreče v njim neznanem jeziku, ki ni bil slovenski, ne hrvatski, ne slovaški, ne poljski, ne češki, ne rusinski, tudi ne nemški, marveč madžarski in rumunski. Med vozniki je bil semtertja Nemeč, ki je pa moral med Madžari, čeprav za silo, lomiti madžarščino. Nasprotno so pa vsi prav dobro umeli nemška povelja, ko so razpostavili konje in vozove ter jih oskrbeli za prvo silo s stražo. Potem so začeli vojaki in vozniki misliti, kako oskrbe za prvo silo tudi sebe: iztikali so po prodajalnicah in gostilnicah za okrepčilom ter dobili prav malo, ker vaščani niti zase niso imeli več kot malo. Za drugo silo je že plapolal ogenj visoko pod oblake na bližnjem vrtu, nad ognjem je visel ogromen kotel, iz kotla se je širil duh po cvrti čebuli, po mesu — golažu za kosilo.

Otroke je najbolj mikala neznana noša in neznana govornica. Ta je premagala celo vabljeni vonj po mesu s papriko. Moji učenci, mali in veliki, so me vprašujoče pogledovali, kaj se neki pogovarjava z nad petdesetletnim starčkom, ki je tudi došel s trenom — voznik brez voza in tudi brez izprevodniške močne palice, ki je v gotovih časih nevarno orožje. Majhni možiček je sedel v senco pod lipo na nasprotni konec mize, se oprostil, da sme sestiti, začel tlačiti tobak v pipo, me pogledal zaupno, kakor da se pozna že vsaj od lani, in me vprašal, če znam majati jezik po pravilih nemške slovnice. Rad mu pritrdim, da tudi brez slovnice in ne le nemški. Na to me vpraša nezaupno: »Morda madžarski!« pa mu

obžaluje odkimam in pristavim: »Slovanski«. Možiček enako obžaluje pritrdi, da razume nekaj slovanskih besed, toda ne dovolj za pogovor. Poleg nemščine govori kot ogrski državljani — sicer Nемеc — tudi madžarski jezik. Najljubša pa mu je, kakor vaskomur, le materinščina.

Po otrokih, ki bi bili najrajši vsako posameznost zvedeli od mene, je sodil, da je moje poglavitno delo v šoli, in mi zaupal, da je on — nekdanji glasbeni ravnatelj iz južne Ogrske. Ko se začudim nekoliko preveč glasno zaradi te izjave, ki je bila v preveč kričečem nasprotstvu z njegovo vnanostjo in današnjimi dogodki, se nasmelne tudi on, kakor da umeva moje pomisleke, pa mi pojasni, da so se njegovi nikoli preveč mastni dohodki takoj začetkom sedanje vojne znižali na samo ničlo. Tudi je bil glasbeni ravnatelj samo toliko, da je vodil oddelek godcev, med njimi tudi cigane, od vasi do vasi, od gostilnice do gostilnice, jim pisal note, miril prepire in delal račune. Ponoči so si služili vsakdanji kruh, ponedelki so preganjali spanec in on nje.

Ob začetku vojne je bil konec skromni, naporni službi. Daleč v notranjosti ogrske države je imel tam ob reki Kőrösu ženo in sina. Obdelavala sta nekaj zemljišča, sin je bil tudi kovač. Tako sta živela, kakor sta mogla, ko ni bilo od nikoder njegove podpore. »Moj sin Gyorgye Divó je krasen dečko, moj Gyorgye Divó. Tako se piše kakor jaz moj Gyorgye in ime ima po meni Gyorgye.« — In oči so se mu svetile, kakor da gleda odprta nebesa, ko je pripovedoval o svojem edinem sinu. Nadaljeval je, da je moral ob začetku vojne za drugim kruhom. Kazala mu je edina služba — prostovoljno k vojakom. Ker je bil prestar za vojaško godbo, so ga uvrstili k sedanjemu oddelku, je prejel nekaj denarja za aro in se šel posloviti od žene in sina. Dolga je bila pot in nevesela, čeprav je imel denar. S to potjo se je začelo njegovo trpljenje. V rodni vasi je še našel kočo, spleteno iz vrbja in obdelano z blatom vrhu nasipa ob leno tekočem Kőrösu, a — prazno. Tudi kovačnica je bila prazna. Sosedje so mu povedali, da je sin odrinil nedavno k vojakom ponajveč iz žalosti, ker mu je tiste dni umrla mati nagle smrti, o očetu je pa dvomil, da se še kdaj vidita na tem svetu, ki je tako poln zmešnjav in nadlog. Žalosten je obiskal ženin grob in se poslovil brez nade, da še kdaj vidi sina edinca, zakaj nič nista vedela drug za drugega.

*
*
*

Do zime je spremljal svojo kolono ob srbski meji, pozimi se je dolgočasil v Slavoniji in Bosni, kakor je že nanese la vojna sreča. Spomladi se je jel pomikati njegov oddelek bliže Italiji. Večinoma ni bil za drugo rabo, nego da je priredil kak napis v ravnanje vojakom in voznikom v taborišču in slikal napisne table, ki so naznanjale posameznim kolonom, kje lahko vprašajo ali najdejo to in ono.

Dlje časa je bil prav v sovražni bližini, videl zračna letala, se naučil izogibat i njih bombam, opazoval učinke padlih granat ter srečal na sto-

tine ujetnikov Italijanov in vozove, polne ranjencev. »Tam je pekel, najhujši pekel,« je ponavljal. »Ali naši se vrlo drže tudi v peklu, pa — pa!«

Šele na jesen so njegov oddelek zamenjali z drugim, ki je ostal v sovražni bližini. Njegov je bil premeščen v ozadje bojne črte, odkoder se sedaj pomikajo zopet proti vzhodu. Nevarnosti ni več, a dan je enak dnevu, mesec mesecu, pomladi ni, poletja ni, ne zime. To premembo so nadomestili z besedami: blato, prah, vročina, mraz. Hvalil pa je mož našo domovino in njeno krasoto, njeno rodovitnost in zanimivost, a vedno bolj često dostavljaj: »Pri nas je vsega dovolj, vsega več kot tukaj, Ogrska ne potrebuje ničesar od drugod. Dežela zadovolji vsem potrebam najraznovrstnejših ljudi. Ogrska je bogata, rodovitna in mogočna, slavna! Bog čuvaj Ogrsko! Eljen!«

Rad sem mu pritrdil, in starček je bil tega jako vesel. Povedal mi je, da je doživel sicer na Ogrskem veliko srečnih dni, ko je bil še mlad in je znal ljudi očarati s svojo umetnostjo, a najsrečnejši dan je bil zanj včeraj na Slovenskem v beli Ljubljani. Solza mu je zalesketala v očeh samega veselja. Vse lice se mu je smehljalo tako, da je radost, ki mu je polnila srce, zares odsevala tudi z lica, iz vseh sivih brk in neobritega strnišča.

»Došli smo predsinočnjem v Ljubljansko predmestje V. in se utaborili, kakor danes tukaj. Trudni smo bili, da sem komaj pregovoril tovariše na delo, ki je bilo nujno. Razpostavili smo namreč še tisti večer moje table. Naslednji dan sem preslikaval, kar je bilo treba popraviti. Kakor navadno sem imel tudi ta dan dovolj gledalcev še zlasti za to, ker je bilo v tem predmestju že odprej nastavljenega mnogo trena vseh vrst in nazi-
živov.

Mnogim se je zdelo čudno moje rodovinsko ime, ki sem ga po navadi večjih in pravih umetnikov pritisnil v najnižji koticček vsake table: Dívó. Ko sem pribijal že poslednje kazalo, me je posebno pozorno motril vojak neke tuje kolone in natihem izgovarjal moje rodovinsko ime. Slednjič stopi bližje in vpraša, če se jaz tako pišem. Pritrdim. Neznanec mi nato pove, da je tudi pri njegovem oddelku mož, ki ima prav tako čudno rodovinsko ime. Ta vest me je dirnila presenetljivo. Naglo vprašam, kako se zove moj soimenjak. »Gyorgye!« odvrne neznanec. Nič več nisem mogel čakati. Radostno vzkliknem: »Ni mogoče! Drugi ni kot samo moj sin Dívó Gyorgye, moj nepozabni sin! Hvala vam, visoka nebesa! Pokličite ga, prosim, pa hitro, prav hitro!« — Niti čakati nisem mogel, da bi ga pozval. Kar sam sem tiščal med vozovi in konji za neznancem. V nekaj minutah sem objel sina, ki ga nisem videl dolgih trinajst mesecev. Drug drugega sva gledala v neopisnem veselju, pa zopet jako resna, zakaj prvi hip nisva mogla verjeti, da je istina, kar sva gledala s svojimi očmi; mislila sva, da so samo varljive sanje. Začela sva si pripovedovati vesele in žalostne dogodke, ki so naju pridrvili sem v slovensko prestolnico, belo Ljubljano. Ob spominu na njegovo mater, mojo ženo, in njen grob daleč tam ob reki Körös nama je zastal jezik, in sinu je najprej za-

blestela solza v očesu, potem še meni, in vnovič sva se molče objela. Zdelo se mi je, da vidim nad nama nepozabno pokojnico, ko razteza roke in naju blagoslavlja, veseleča se najinega nenadejanega sestanka. Obema je bila v mislih in že na jeziku beseda, da se vidimo v koči tam na nasipu ob široki reki, da bo zopet pelo kladivo v kovačnici, ko mine krvavi ples na severu in jugu, pa ni mogla na dan od zavesti, da nje, matere, ni več tam, nje ne bo več tam, da bi se veselila najine vrnitve. Koča bo pusta, kovačnica prazna brez nje. Slednjič je vse pomisleke zmogel spomin na rodno zemljo, na rjave, dolge, brezkončne njive, na vrbje in bičje ob Kōrōsu, njegovo veličastvo in grozo ob povodnji in vendar tudi na bujno krasno pomlad, vroče poletje, bogato jesen in blatno zimo. Najine misli so se strnile ob neznatni gomili tam med cipresami, med žalujkami na božji njivi, med križi in nagrobniki, med cvetjem in trohnobo.

»Da, ko mine vojna!«

»Zares, tam se snideva, da bo tudi ona zraven. Dobrotno nebo nam skoraj nakloni zmago in mir!«

Tako sva dovršila pogovor pozno v noč. Naslednje jutro je odhajal moj sin proti italijanski meji s svojim oddelkom.

Ločila sva se z veselo nado, da si hočeva vedno dopisovati in sporočati o dogodkih življenja, ki se nama bo snovalo vbodoče, dokler se ne snideva zopet tam ob dragi, nepozabni gomili v božjem vrtu ob reki Kōrōsu v naši lepi ogrski deželi, ki je tako velika, bogata in mogočna. Vsega rodi dovolj in tudi preveč. Dala je meni sina, ki mi ga je vzela neusmiljena vojna. Toda vaša slovenska domovina mi ga je zopet vrnila. Bog živi slovensko domovino, Bog živi Avstrijo!«

Starček se je razigrjal do solz ob tem pripovedovanju. Pipa mu je že davno ugasnila, toda njegovo oko je žarelo v neznani sreči in zadovoljnosti.

(Koncc.)

Tatič iz navade.

*Vrabc, zviti postopač,
putkam pičo krade,
o, pa ne iz hudobije —
samo iz navade.*

*Mucek naš za ptički rad
malo semtertja poškili;
pa zaloti vrabčka v hipu,
ko prav v skledo kuram sili:*

*Vrabc, zviti postopač,
putkam pičo krade,
mucek skoči mu za vrat —
samo iz navade . . .*

Borisov.

Ob Dunavu

FR. ROJEC:

Tončkove sanje in Miklavžev večer.

Mladinska dvodejanjka za manjše odre.

Osebe: Sv. Miklavž. Angel. Prvi, drugi parkelj. Tonček, siromašen vaški deček. Njegova stara mati. Peter, njegov oče. Gospa. Malka, njena hčerka. Sluga Hruška. Pavle.

Prvo dejanje.

(Dalje.)

Malka.

Prišla sem pogledat, kaj počnete,
in vprašat, če Miklavž v posete
k vam tudi prišel bo nocoj?
K nam zopet ga je atek moj
povabil, pisal v dvor njegov,
kakovih jaz želim darov.

Tonček

Oblek že zdaj ti preostaja,
ješ, piješ, kar ti bolj ugaja;
kaj pa še rada bi imela?

Malka.

Še punčko tako, ki sedela
tam za klavirjem bo in pela,
igrala sama ter storila,
karkoli bom ji naročila!

Tonček.

Kaj misliš, da jo boš dobila?

Malka.

Zakaj pa ne, saj smo bogati
in rada dasta oče, mati
za cerkve in naprave nove,
za ladje, puške in topove!

Tonček

Kako si srečna! Jaz pa bom
brez upanja nocoj šel spat!

Malka.

Pa pojdi tja v »Družinski dom«:
učenec vsak ubožen, mlad
dobil bo od Miklavža dar!

Tonček.

Oh, Malka, tja pa jaz nikdar!
Tam lani so me proč pognali
in še z beračem me zmerjali!

Malka.

In moral potlej si domov?

Tonček.

Sevé, premrazen, brez darov!

Babica.

Da, da! In v postelji tu v koči
solzil se je še v pozni noči!
Grdo so res storili z njim,
jaz sama tja ga ne pustim!

Malka.

Tedaj pa pojdi k nam z menoj!
Prosila bom, da atek moj
Miklavžu te priporoči,
in lepe boš dobil reči!

Gospa.

(vstopi naglo, sklene osupla roke in obstoji pri vratih.)

Kaj, dete moje, zopet padlo
v neumno glavico je tvojo,
da v hlev si ta se mi ukradlo
od doma zoper voljo mojo?!
Če atek tvoj bo zvedel to,
še kaznoval te morda bo!

Malka.

Sem mar kaj hudega storila?

Gospa.

Gotovo! Kaj si pozabila,
da sem ti strogo naročila,
da k tem beračem več mi ti
ne hođi po bolhé, uši!

Babica.

Gospa, čemu to govorite?
Ubožna sva, zaradi tega
pa vi nič škode ne trpite!

Gospa.

Kdo drugi naj se z vami krega,
jaz z vami še ne govorim;
z otrokom svojim pa storim,
kar meni se primerno zdi!

Babica.

Ošabnica! Bog nauči
vas spoštovati vse ljudi!

Malka.

Preveč se, mamica, jeziš!
Beživa, sicer omedliš!

Obe

(hitro odideta.)

Tonček

(žalosten.)

Kaj vendar sva ljudem storila,
da naju žalijo, kot bila
zločinca, krivca bi največa!

Babica.

Kjer vgnezdila se je nesreča,
tam svet hudobni vselej rad
odklada svoje zlobe smrad!

Tonček.

Kajneda, Malka pa ni taka!
Usmiljenega je srcá,
hudo ji dé krivica vsaka
in rada vse ljudi ima!

Babica.

Sedaj je dobra, a priletna
kot njena mati bo prevzetna;
skrbeli bodo starši nje,
da ji pokvarijo srce.

Tonček.

Če pa bi jaz imel še starše,
še bolj bi ljubil vse tovarše,
in najbrž sveti Nikolaj
k nam tudi prišel bi sedaj,
dlje časa bi se tu pomudil
in lepih mi darov ponudil!

Babica.

Gotovo bilo bi tako,
če starši bi ti še živeli,
in hišo belo ter lepó
poslikano bi že imeli;
zakaj tvoj oče kakor mati
sta znala skrbno varčevati
in pridna delavca sta bila,
da bi še njiv si nakupila!

Tonček.

Zakaj moj dragi oče šel
v Ameriko je tja nesrečno,
da tam ga v rudniku zadel
je kamen in končal za večno?!

Babica.

Živinska kuga je prišla
v vas našo ter tu mnogo zla
napravila je med živino
in tudi kravico edino
iz hleva nam odnesla je.
Nesreča ta pretresla je
hudó vse stebre naše koče.
Da bi podprl kolibo spet,
zapustil dom je dobri oče
in šel za srečo v daljni svet;
a zgodnjo smrt je našel tam
in več se ne povrne k nam!

Tonček.

Poslovil nisem se od njega,
ko ločil se s svetá je tega!
Oh, mene to tako boli!

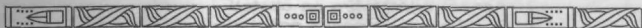
Babica.

Jaz tudi nisem se, ne mati,
ki mora zdaj ti počivati
zaradi žalosti, skrbi
že nekaj let v prezgodnji jami,
kjer klic noben je ne predrami!

Tonček.

Preljuba moja zlata mama,
če ti vsaj bila bi ostala
v podporo in tolažbo nama,
pa midva zdaj ne prestajala
preziranja bi in nadlog!
A ti si srečna vrh nebá;
o, prosí, da še nama Bog
vsaj majhen košček kruha da!

(Dalje.)

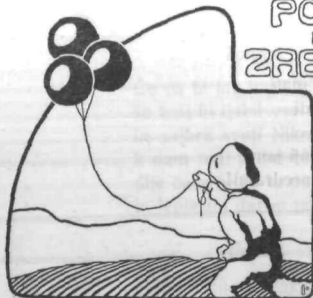

Rajko Novak,

c. kr. učitelj v Idriji, padel ju-
naške smrti na ruskem bojišču.

POUK IN ZABAVA

Besedna uganka.

Priobčil *Fr. Rojec.*

Beseda kratka, potnikom vsem mila,
po zemlji teh reči je brez števila
v nižavah, ali redke so čez góre.

Brez njih podnevi težko dalje more,
ponoči tujec mora pa obstati
in na svetlobo dneva počakati.

Beseda ženski, moški spol v ednini,
a redno srednji spol ima v množini.

Če pa jo čitaš od nasprotne strani,
prikaže reč se, ki te lahko rani,
ubije, zid podere iz daljave,

pa tudi za slovesne je naprave.

Zdaj v vojni je velikega pomena,
brez te reči je bitka izgubljena,

in mnogo že o njej ste čuli, brali,
zato ime ji lahko boste dali.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 1. številki.

Da bi v novem letu
mir nastal na svetu !

Prav so jo rešili: Marija Ganglova, učenka V. razreda v Idriji; Tatjana in Ksenija Lapaine, učenki v Idriji; Maks Farkaš, dijak II. b gimn. razr. v Mariboru; Stanko Skok, učenec IV. razreda v Domžalah.

Veledenjeni gospod Doropoljski!

Z velikim veseljem Vam naznanjam, da mi je sv. Miklavž prinesel med drugimi rečmi tudi 5 K za „Zvonček“.

Ker ste z gospodom urednikom bolj znani kakor jaz, prosite ga, naj me sprejme med „Zvončkove“ naročnike.

Pišite mi v svojem kotičku, če sprejmete naročnino Vi, dragi gospod Doropoljski!

Prav presrečno Vas pozdravlja

Vaš

* Edo Tomič

v Globokem, p. Brežice ob S.

Odgovor:

Ljubi Edo!

Kolikor vem, si že upisan med „Zvončkove“ naročnike. Naročnino pa pošlji na naslov: Upravništvo „Zvončka“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6. — To v ravnanje tudi vsem onim, ki se jih je morda sv. Miklavž spomnil s takim lepim darilom!

Veledenjeni gospod Doropoljski!

Dovolite, da se po tolikem času zopet zglasim. Predvsem se zahvaljujem za prijazno priobčitev dveh mojih sličic v „Zvončku“.

Tudi danes se Vam usojam poslati 2 sličici, in sicer tržaški svetilnik, ki ne sveti že dlje časa zaradi vojnih razmer, in pa sličico, ki nam predstavlja zimsko pokrajino ob potoku.

Povedati Vam moram nadalje, da sem sedaj v I. gimn. razredu v Kranju. Jako mi ugaja lepi kraj. Posebno so mi všeč Kamniške planine in stari orjak Triglav, izpod katerega izvira deroča Sava, ki tako ljubko hiti mimo prijaznega Kranja.

V šoli mi gre dobro. Najbolj pogrešam risanja; manjka nam profesorja risanja.

Te dni sem zopet pri svojih ljubih starših na božičnih počitnicah v Dolini. Tu slišim zopet mogočno grmenje topov od Dobrodske planote. Sosed Lah se pač trudi, da bi si pridobil naše lepe kraje. Končno bo

moral izprevideti, da je zanj to grozde prekislo.

K sklepu** tople pozdrave in srečno Novo leto 1916!

Vdani
Bogo Jereb.

Odgovor:

Ljubi Bogo!

Danes priobčujem Tvojo zimsko pokrajino ob potoku; druga sličica pride kdaj pozneje na vrsto. — Prav praviš: Naši lepi kraji so sosedu Lahu res — prekislo grozde! Nikoli si jih ne osvoji, ker mu tega ne dopuste naši nepremagljivi ...

Ljubi otroci!

Danes prihajamo, da se Vam presrčno zahvalimo! Vi ste naši prošnji, da bi pomagali pri nabiranju kovin za vojne namene, ustregli na tako izreden način, da smo bili vsi globoko ganjeni zaradi Vaše požrtvovalnosti, Vaše vestnosti v izpolnjevanju prevzetih nalog, predvsem pa zaradi ljubezni, ki ste jo pokazali s tem do naše krasne in slavne domovine. Vi ste v teh hudih dneh, polnih žrtev, naša velika tolažba, naša najljubša nada. V tem času, ko stoje Vaši očetje in bratje v vojni zoper zunanjega sovražnika, vidimo v Vas cvet na drevesu domovine in po vsem tem, kakor ste po svojih še slabih močeh z veseljem pohiteli na delo za javni blagor, pričakujemo, da dozori ta cvet nekoč v krasen sad.

Še enkrat se Vam zahvaljujemo, hkratu tudi v imenu tistih vrlih mož, ki jim bo, kadar se nekoč ranjeni in nesposobni za delo vrnejo iz vojne domov, izkupilo Vaše zbirke nudilo njihovo preskrbo.

Bodite pridni, otroci, pridni v učenju in pridni v ljubezni do vladarske rodovine ter do domovine, da se izpolnijo vesele nade, ki jih gojimo o Vas!

Georgi, G. d. J. m. p., **Krobatin, FMZ. m. p.,**
c. kr. minister za dež. branbo. c. kr. vojni minister.